

Major non-psychiatric treatment

About your rights

Ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti

O vašim pravima

Croatian

Sažetak

Ako vaš psihijatar ili liječnik preporučuje ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti:

- pružene će vam biti informacije o postupku i moći ćete postavljati pitanja o tome
- imate pravo odbiti liječenje, ako ste sposobni dati informirani pristanak za liječenje
- imate pravo na liječnički i pravni savjet
- imate pravo čuti mišljenje još jednog liječnika ili specijaliste o tom postupku u liječenju
- imate pravo da vas zastupa prijatelj, netko od obitelji ili odvjetnik
- možete uložiti pritužbu na liječenje
- imate prava na temelju *Povelje o ljudskim pravima i odgovornostima (Charter of Human Rights and Responsibilities)*.

Možete zamoliti nekoga od liječničke ekipe, prijatelja, nekoga u obitelji, odvjetnika, zastupnika ili posjetitelja iz zajednice da vam pomogne u tome, ili kontaktirati jednu od organizacija, koje su opisane na kraju ove knjižice.

O vašim pravima

Ova knjižica vam je uručena zato što je vaš liječnik ili psihijatar preporučio ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti, jer smatra da bi to za vas bilo dobro. U knjižici su sadržane informacije o vašim pravima na temelju *Zakona o mentalnom zdravlju (Mental Health Act) iz 1986.*

Vaš psihijatar ili netko iz liječničke ekipe porazgovarat će s vama o ovim informacijama i o vašim pravima i odgovoriti vam na postavljena pitanja

Sve informacije moraju biti pojašnjene na jeziku ili na način tako da ih razumijete. Knjižica je prevedena i na razne jezike.

Pitajte nekoga od liječničke ekipe postoji li prijevod na jezik koji vi želite.

Primjerak Zakona o mentalnom zdravlju (Mental Health Act) možete dobiti u službama usluga mentalnog zdravlja.

Sadržaj

Ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti	2
Pritužbe	3
Važni kontakti	4

Ako vam se u bilo kojem trenutku nametne pitanje o ozbiljnom postupku u liječenju nepsihijatrijske bolesti ili o vašim pravima, zamolite nekoga da vam to pojasni. Pitanje možete postaviti nekome iz liječničke ekipe, prijatelju, nekome od obitelji, odvjetniku, zastupniku ili posjetitelju iz zajednice.

Povelja ljudskih prava i odgovornosti

Viktorski zakon o Povelji ljudskih prava i odgovornosti (Victorian Charter of Human Rights and Responsibilities Act) iz 2006. godine nastoji promicati i zaštititi određena ljudska prava. Povelja određuje koja su prava zaštićena i zahtijeva od državnih službi usluga za mentalno zdravlje da postupaju u skladu s tim pravima.

Poveljom je također precizirano kada i kako prava mogu biti zakonom ograničena. Na primjer, na temelju Zakona o mentalnom zdravlju, službe usluga za mentalno zdravlje vas mogu zadržati, ako je to potrebno, kako bi se zaštitilo vaše zdravlje i sigurnost ili sigurnost drugih ljudi. No, svako ograničenje vaših sloboda i ometanje vaših prava, privatnosti, dostojantva i samouvažavanja, mora biti minimalno, samo koliko je potrebno u datim okolnostima.

Ako imate pitanja o ovoj povelji ili o tome kako ona može utjecati na vaše liječenje, kontaktirajte neku od organizacija, opisanih na kraju ove knjižice.

Ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti

Liječenje, koje vam je liječnik preporučio, opisano je kao **ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti**. Ovaj postupak je u prvom redu namijenjen liječenju vaše tjelesne, a ne psihičke bolesti. Slijedeće vrste liječenja smatraju se ozbiljnim postupcima u liječenju nepsihijatrijske bolesti:

- svaka operacija pod općom ili lokalnom anestezijom
- korištenje općih ili lokalnih anestetika za blokiranje u bilo koju svrhu
- kemoterapija
- radioterapija.

Ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti ne uključuje 'specijalne postupke' niti 'postupke medicinskog istraživanja' u smislu *Zakona o skrbništvu i administrativnom upravljanju (Guardianship and Administration Act) iz 1986.*

Specijalni postupci su:

- svaki postupak kojim se ima za cilj učiniti osobu trajno neplodnom (sterilizacija)
- prekid trudnoće (abortus)
- uklanjanje tkiva za transplantaciju drugoj osobi.

Ako vam liječnik preporuča 'specijalni postupak', za savjet se trebate javiti javnom pravobranitelju (Public Advocate) ili jednoj od organizacija koje su opisane na kraju ove knjižice.

Postupak medicinskog istraživanja je svaki postupak u svrhu medicinskog istraživanja, uključujući i davanje lijekova ili korištenje opreme ili uređaja, u sklopu kliničkog pokusa.

U to ne spadaju pregledi koji nisu uznemirujući, promatranje aktivnosti osobe, provođenje ankete ili uzimanje i korištenje podataka.

Liječenje

Psihijatar ili liječnik će porazgovarati s vama o vašoj bolesti, objasniti kakvo se liječenje predlaže, govoriti o mogućim nuspojavama i alternativnim oblicima liječenja, pitati vas za mišljenje i odgovoriti vam na sva pitanja koja budete imali o liječenju.

Zastupanje

Prilikom razgovora o ozbiljnom postupku u liječenju nepsihijatrijske bolesti s psihijatrom ili liječnikom, možete imati nekoga sa sobom tko vam može pružiti potporu. Imate pravo imati uz sebe prijatelja, nekoga od obitelji, odvjetnika ili zastupnika koji će vas zastupati prije nego što potpišete pristanak na liječenje.

Savjeti i mišljenja drugih liječnika

Vaše je pravo dobiti pravni i liječnički savjet. Vaše je pravo, također, čuti mišljenje još jednog liječnika o tome je li vam potreban ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti. Vaš voditelj slučaja (case manager) ili psihijatar može organizirati razgovor s još jednim liječnikom ili vam mogu pomoći da sami odaberete liječnika. Ako odaberete privatnog liječnika, možda ćete morati platiti uslugu.

Pristanak na liječenje

Ako ste sposobni dati informirani pristanak, ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti možete imati samo ako na to pristanete. To znači, ako ste sposobni dati informirani pristanak, imate pravo taj liječnički postupak odbiti.

Informirani pristanak

Informirani pristanak je ako pristanete na liječenje nakon što ste čuli:

- kakvo je to liječenje
- koristi, neugodnosti i rizike tog liječničkog postupka
- druge moguće vrste liječenja
- odgovore na svoja pitanja o liječenju i razumjeli te odgovore
- je li osoba koja preporučuje taj liječnički postupak ili liječnik koji će taj liječnički postupak obavljati, financijski vezan za tu službu, bolnicu ili kliniku, gdje će se davati terapija ili vršiti liječnički postupak
- svoja zakonska i druga prava.

Prije nego što odlučite želite li da vam se pruži ta vrsta liječenja, morate se dobro informirati. Ako imate pitanja, postavite ih psihijatru, svom liječniku ili nekom drugom specijalisti ili za savjet zamolite prijatelja, nekoga u obitelji, odvjetnika, zastupnika ili neku od organizacija koje su opisane na kraju ove knjižice.

Ako pristanete na ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti, od vas će se tražiti da potpišete obrazac, kojim pokazujete da ste dali informirani pristanak.

Povlačenje pristanka

Ako pristanete na ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti, a onda promijenite mišljenje, u svako doba imate pravo odustati i liječnički postupak neće biti proveden. Ako želite povući svoj pristanak, najprije o tome porazgovarajte sa svojim liječnikom.

Liječnički postupak ako niste sposobni dati informirani pristanak

Ako niste sposobni dati informirani pristanak, a ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti je potreban, liječenju se može pristupiti čak i ako vi to odbijete.

Ako ste napunili 18 godina, pristanak može dati prva osoba s donjeg popisa, koja je dostupna, voljna i sposobna donijeti odluku o predloženom liječenju (ako nema nikoga u prvoj kategoriji, prijeći na drugu itd.):

- trajna punomoć za odluke o liječenju (ako ste dali nekome takvu punomoć)
- osoba koju je postavio Viktorijski tribunal za građanska i administrativna pitanja (Victorian

Civil and Administrative Tribunal) da donese odluke o predloženom liječenju

- skrbnik (ako ga imate)
- skrbnik koji ima trajnu punomoć (ako ste ga postavili)
- ovlaštteni psihijatar.

Ako imate manje od 18 godina i niste sposobni dati informirani pristanak, pristanak može dati bilo koja osoba s donjeg popisa, koja je dostupna, voljna i sposobna donijeti odluku o predloženom liječenju:

- roditelj
- skrbnik
- osoba postavljena na temelju članka 597 *Zakona o djeci, mladeži i obiteljima (Children, Youth and Families Act) iz 2005. godine*
- ovlaštteni psihijatar, ali samo ako nije dostupan roditelj, skrbnik, tutor ili ravnatelj za zaštitu djece, koji je voljan i sposoban donijeti odluku.

Hitan liječnički postupak

Ako je potreban ozbiljan liječnički postupak za liječenje nepsihijatrijske bolesti kako bi vam se spasio život, spriječilo ozbiljno narušavanje zdravlja ili patnja ili zaustavili bolovi i patnja, postupak se može učiniti i bez vašeg pristanka.

Pritužbe

Dok ste na liječenju i pod njegovom zbog zdravstvenog stanja, prema vama se ostali moraju odnositi s dostojanstvom i poštovanjem i morate biti zaštićeni od vrijeđanja.

Ako niste zadovoljni bilo kojim dijelom liječenja ili njege, možete staviti pritužbu. Najbolje je najprije se javiti svom voditelju slučaja (case manager), glavnoj medicinskoj sestri ili nekom drugom članu medicinske ekipe, službeniku za pritužbe ili savjetniku za korisnike u bolnici, svom liječniku ili psihijatru ili direktoru psihijatrije u zdravstvenom centru za mentalno zdravlje.

Pritužbu možete iznijeti i izravno Povjereniku zdravstvenih službi (Health Services Commissioner) na telefon 8601 5200 ili glavnom psihijatru (Chief Psychiatrist) na 1300 767 299.

Ako vam je potrebna pomoć za ulaganje pritužbe, možete zamoliti nekoga u koga imate povjerenja, da vam u tome pomogne. To može biti netko iz liječničke ekipe, neki prijatelj, netko od obitelji, odvjetnik ili posjetitelj iz zajednice.

Važni kontakti

Organizacije koje možete kontaktirati za pomoć i više informacija popisane su u nastavku.

- **Društveni posjetitelji (Community visitors)** su osobe koje posjećuju usluge za mentalno zdravlje najmanje jedanput mjesečno, kako bi ispitale adekvatnost usluga i prostora za liječenje i njegu pacijenata, ispitale pritužbe i podnijele izvještaje o obavljenim ispitivanjima i istragama.

5th Floor (5. kat), 436 Lonsdale Street, Melbourne 3000

Telefon: 9603 9500

Besplatan poziv: 1300 309 337

- **Pravni centar za duševno zdravlje (Mental Health Legal Centre)** je neovisna pravna služba koja je specijalizirana za pravna pitanja u mentalnom zdravlju. Ova služba vam može organizirati zastupnika na Komisiji za preispitivanje odluka vezanih za mentalno zdravlje (Mental Health Review Board) ili vam dati savjete o drugim pravnim stvarima.

9th Floor (9. kat), 10–16 Queen Street, Melbourne 3000

Telefon: 9629 4422

Besplatan poziv: 1800 555 887

- **Viktorijska pravna pomoć (Victoria Legal Aid)** pruža besplatne pravne savjete o raznim pitanjima. Ova služba vam može pružiti pomoć ako ne možete priuštiti privatnog odvjetnika i može vam pomoći pravnim zastupanjem na Komisiji za preispitivanje odluka vezanih za mentalno zdravlje.

350 Queen Street, Melbourne 3000

Telefon: 9269 0234

Besplatan poziv: 1800 677 402

- **Društveni zagovornik (Public Advocate)** pomaže, savjetuje i zastupa ljude koji imaju ozbiljne pritužbe na mentalno zdravlje i usluge osobama s invalidnošću i liječenje.

5th Floor (5. kat), 436 Lonsdale Street, Melbourne 3000

Telefon: 9603 9500

Besplatan poziv: 1300 309 337

- **Viktorijska komisija za ravnopravne mogućnosti i ljudska prava (Victorian Equal Opportunity and Human Rights Commission)** pomaže u rješavanju pritužbi na diskriminaciju, ima posebnu ulogu u svezi *Povelje ljudskih prava i odgovornosti* i daje savjete o ovoj povelji.

Usluge uključuju telefonsku liniju za informacije i povjerljive, besplatne i nepristrane usluge rješavanja pritužbi.

Level 3 (3. kat), 380 Lonsdale Street, Melbourne 3000

Telefon: 9281 7100

Besplatan poziv: 1800 13 41 42

Internet stranica:

www.humanrightscommission.vic.gov.au

- **Glavni psihijatar (Chief Psychiatrist)** je viši funkcionar Ministarstva društvenih usluga, postavljen na temelju Zakona o mentalnom zdravlju, s posebnim odgovornostima vezanim za ljude kojima se ukazuju usluge službi mentalnog zdravlja. Te odgovornosti uključuju ovlasti ispitivanja pritužbi i drugih pitanja i poduzimanje potrebnih mjera.

50 Lonsdale Street, Melbourne 3000

Telefon: 9096 7571

Besplatan poziv: 1300 767 299

- **Povjerenik za zdravstvene usluge (Health Services Commissioner)** je neovisni povjerenik, koji ispituje i pomaže u rješavanju pritužbi korisnika usluga mentalnog zdravlja na zdravstvene usluge, uključujući i usluge mentalnog zdravlja. Povjerenik može pomoći pacijentima da dođu do svojih zdravstvenih podataka.

30th Floor (30. kat), 570 Bourke Street, Melbourne 3000

Telefon: 8601 5200

Besplatan poziv: 1800 136 066

- **Parlamentarni zaštitnik prava građana od samovolje državnih organa (Ombudsman)** ispituje pritužbe na državna ministarstva.

3rd Floor (3. kat), 459 Collins Street, Melbourne 3000

Telefon: 9613 6222

Besplatan poziv: 1800 806 314

- **Komisija za reviziju duševnog zdravlja (Mental Health Review Board)** je neovisni tribunal, koji saslušava žalbe pacijenata kojima je određeno liječenje protivno njihovoj volji, pacijenata koji su na ograničenim odredbama o liječenju protivno svojoj volji i pacijenata pod odredbama sigurnosti koji žele biti odriješeni statusa liječenja protivno svojoj volji. Ovo tijelo automatski preispituje te pacijente.

Level 30 (30. kat), Marland House, 570 Bourke Street, Melbourne 3000

Telefon: 8601 5270

Besplatan poziv: 1800 242 703

Faks: 8601 5299

Email: mhrb@mhrb.vic.gov.au

Internet stranica: www.mhrb.vic.gov.au

O drugim mjesnim organizacijama i grupama za potporu, koje bi vam mogle pomoći, možete pitati svog voditelja slučaja ili nekoga iz liječničke ekipe.

Objavljene knjižice iz serije

'O vašim pravima':

- Pacijenti na prisilnom liječenju (*Involuntary patients*)
- Nalozi za prisilno liječenje uz ograničenje slobode (*Restricted involuntary treatment orders*)
- Pacijenti koji predstavljaju rizik za opću sigurnost (*Security patients*)
- Pacijenti s kaznenim dosjeom (*Forensic patients*)
- Elektrokonvulzivna terapija (*Electroconvulsive therapy*)
- Ozbiljan postupak u liječenju nepsihijatrijske bolesti (*Major non-psychiatric treatment*)
- Nalozi o neskrbničkom nadzoru (*Non-custodial supervision orders*)

Ostale brošure iz serije

'O vašim pravima':

- Pacijenti pod odredbama sudske medicine (odredbama o pritvoru i privremenom razmještanju) (*Forensic (remand and interim disposition order) patients*)
- Neprekidno liječenje (članak 12A-12D) pacijenata protiv njihove volje (*Continuing treatment (section 12A-12D) involuntary patients*)
- Nalozi za ocjenu i dijagnozu, nalozi za ocjenu i liječenje (*Assessment orders and diagnosis, assessment and treatment orders*)
- Psihokirurgija (*Psychosurgery*)

Ove i ostale knjižice mogu se u krupnom tisku naći na web stranici www.health.vic.gov.au/mentalhealth.

Određeni broj knjižica je dostupan i na drugim jezicima.

Izdao Odsjek za duševno zdravlje i drogu, viktorijskog Ministarstva za usluge društvenoj zajednici, Melbourne, Victoria, Australia.

© Autorsko pravo: Država Viktorija, Ministarstvo za usluge društvenoj zajednici, 2008.

Ova se brošura smije reproducirati dijelom ili u cijelosti pod uvjetom da se priznaje njeno autorsko pravo.

rujan 2008 (080519)

Ovlastila Vlada Viktorije, Melbourne

Da li vam je potrebna ova brošura u drugom formatu?

Ukoliko vam je potrebna ova brošura u drugom formatu trebate porazgovarati sa vašim voditeljem slučaja ili nekim drugim članom vašeg zdravstvenog tima.

Department of
Human Services